

УДК 65.012

DOI: <https://doi.org/10.32840/2522-4263/2020-2-20>**Ляліна Н.С.***кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економіки підприємства та менеджменту
Харківського національного економічного
університету імені Семена Кузнеця***Матвієнко-Біляєва Г.Л.***кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економіки підприємства та менеджменту
Харківського національного економічного
університету імені Семена Кузнеця***Панчук А.С.***кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економіки підприємства та менеджменту
Харківського національного економічного
університету імені Семена Кузнеця***Lialina Nataliia***PhD, Associate Professor,
Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics***Matvienko-Bilyaeva Galyna***PhD, Associate Professor,
Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics***Panchuk Anastasiia***PhD, Associate Professor,
Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics*

ВПРОВАДЖЕННЯ СУЧАСНИХ МЕТОДІВ ЛОГІСТИКИ В ПІДПРИЄМНИЦЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

IMPLEMENTATION OF MODERN LOGISTICS METHODS IN ENTREPRENEURIAL ACTIVITIES

АНОТАЦІЯ

Метою статті є розроблення теоретичних положень та практичних рекомендацій щодо управління підприємницькою діяльністю з використанням сучасних методів логістики. У статті розглянуто сутність логістики в процесі здійснення підприємницької діяльності, визначена послідовність впровадження сучасних логістичних методів у здійсненні діяльності суб'єктами підприємництва. Логістичне управління значною мірою впливає на стан фінансово-економічного та правового забезпечення в ринкових умовах різноманітних господарських зв'язків. Логістика – це наука про управління й оптимізацію матеріальних, фінансових та інформаційних потоків, потоків послуг на основі застосування сучасних технологій і найбільш прогресивних економічних рішень, інтегруючи внутрішні і зовнішні матеріалопотоки і спрямована на досягнення кінцевих результатів сучасної підприємницької діяльності. Мета логістики – забезпечення споживача продукцією в потрібний час і в певне місце за мінімальних витрат на здійснення логістичних операцій і використуваних виробничих ресурсів підприємництва.

Ключові слова: логістика, підприємницька діяльність, підприємництво, логістична діяльність, потік, методи, суб'єкти підприємництва, процес, виробництво.

АННОТАЦИЯ

Целью статьи является разработка теоретических положений и практических рекомендаций по управлению предпринимательской деятельностью с использованием современных методов логистики. В статье рассмотрены сущность логистики в процессе осуществления предпринимательской деятельности, определена последовательность внедрения современных логистических методов в осуществлении деятельности

субъектами предпринимательства. Логистическое управление в значительной степени влияет на состояние финансово-экономического и правового обеспечения в рыночных условиях различных хозяйственных связей. Логистика – это наука об управлении и оптимизации материальных, финансовых и информационных потоков, потоков услуг на основе применения современных технологий и наиболее прогрессивных экономических решений, интегрирующая внутренние и внешние материалопотоком и направлена на достижение конечных результатов современной предпринимательской деятельности. Цель логистики – обеспечение потребителя продукцией в нужное время и определенное место при минимальных расходах на осуществление логистических операций и используемых производственных ресурсов предпринимательства.

Ключевые слова: логистика, предпринимательская деятельность, предпринимательство, логистическая деятельность, поток, методы, субъекты предпринимательства, процесс, производство.

ANNOTATION

The purpose of the article is to develop theoretical provisions and practical recommendations for business management using modern logistics methods. The article deals with the essence of logistics in the process of entrepreneurial activity. Logistics management greatly influences the state of financial and economic and legal support in the market conditions of various economic relations. Logistics is the science of managing and optimizing material, financial and information flows, service flows based on the use of modern technologies and the most advanced economic decisions, integrating internal and external material flows and aimed at achieving the end results of modern business activity. The pur-

pose of logistics is to provide the consumer with the products at the right time and place at a minimum cost of logistics operations and used production resources of the enterprise. Therefore, logistics should be interpreted as the theory and practice of managing the processes of movement of a set of material, financial, labor, legal and information flows in market economy structures. The basic conceptual idea of logistics is the need to adapt a modern business entity to a changing market environment, while spending as little as possible in these conditions. Logistics is, first and foremost, a strategic management that can help improve the strategic position of the business entity and increase its competitiveness. Logistics is a way of thinking that encompasses all areas of activity and enterprise levels, as well as a line of action that supports independent units. When a logistics department is opened at the enterprise, the logistics department must coordinate. It should be emphasized that in Ukraine and CIS countries, modern experts pay more attention to the study of logistics problems and separately consider the methodological support of entrepreneurial activity in modern conditions of management. Therefore, the problem of methodological support for the implementation of modern methods of logistics in entrepreneurship becomes relevant. Thus, the performance of the logistics system is determined by the availability of stocks, productivity and quality of activity, and the value of the total cost of logistics is in direct connection with the desired level of productivity of entrepreneurial activity.

Key words: logistics, entrepreneurship, entrepreneurship, logistics, flow, methods, business entities, process, production.

Постановка проблеми. Логістику слід трактувати як теорію та практику управління процесами руху сукупності матеріальних, фінансових, трудових, правових та інформаційних потоків у структурах ринкової економіки. Основна концептуальна ідея логістики полягає в необхідності пристосування сучасного суб'єкта підприємництва до мінливого ринкового середовища, витрачаючи при цьому якомога менше в даних умовах коштів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Ефективність логістичних систем підприємницької діяльності досліджували такі науковці, як М. Кристофер, Л. Міротін, О. Мороз, Ю. Пономарьова, Д. Уотерс, Л. Фролова та ін.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Однак залишилися питання у трактуванні ефективності впровадження та функціонування логістичної системи в підприємницькій діяльності.

Постановка завдання. Метою дослідження є розроблення теоретичних та впровадження практичних методів логістики в підприємницьку діяльність.

Необхідно підкреслити, що в Україні та країнах ближнього зарубіжжя сучасні фахівці більше уваги приділяють дослідженню окремо проблем логістики та окремо розглядають питання методичного забезпечення підприємницької діяльності в сучасних умовах господарювання. Тому саме проблема методичного забезпечення впровадження сучасних методів логістики в підприємницьку діяльність набуває актуальності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Логістика – важлива діяльність, яка відкриває широкі можливості для застосування людських і матеріальних ресурсів, що впливають на розвиток підприємницької діяльності. Логістичне управління в значній мірі впливає на стан фі-

нансово-економічного і правового забезпечення в умовах ринкової економіки. Це, перш за все, слід віднести до ринку транспортних послуг, організації та функціонування складського господарства, розвитку транспортних служб в підприємницьких організаціях і на підприємствах [1]. Однак, діяльність в сфері логістики не обмежується тільки даними напрямками, вона більш багатогранна. Вона також включає управління кадрами, комерційну діяльність, організацію інформаційних систем, тощо. Особлива новизна логістичного підходу передбачає взаємозв'язок, з'єднання всіх зазначених областей діяльності з метою створення товаропровідних систем, гармонійно організованих, легко керованих і високоєфективних [2]. Досвід економічно розвинених країн і провідних українських підприємств демонструє, що логістиці належить стратегічно важлива роль у сучасних бізнес-процесах. Ефективність розвитку різних бізнес-систем, їх конкурентоспроможність на зовнішніх і внутрішньому ринках багато в чому визначається створеною логістичною системою бізнесу і ефективністю логістичного менеджменту [3].

Логістика є частиною процесу ланцюга поставок, де результативне планування, здійснення і контроль над її основними етапами, включає в себе зберігання і пересування продукції, а також напрямок пов'язаних з цим послуг і потоків інформації від точки поставки до кінцевого користувача для виконання вимог клієнта [4]. При вирішенні певних проблем, які пов'язані з логістикою, необхідно виходити з конкретної виробничої діяльності підприємства. Для цього керівництвом логістика розглядається, як об'єкт управління, а саме:

1. Логістика як оперативна діяльність – транспорт, склади, обладнання, маркетинг, бухгалтерський облік та обмін інформацією, обслуговування клієнтів.

2. Логістика як діяльність, яка пов'язана з управлінням підприємства, надає всі можливості для результативного спільного управління і забезпечує гнучкість в умовах конкуренції.

3. Логістика як спосіб мислення, дає можливість розглядати різні логістичні процеси в сукупності, що має взаємні причинно-наслідкові зв'язки.

4. Логістика, як область науки, вивчає різні методи, використовуючи функціонування логістичних процесів і пов'язаних з ними явищ.

Логістика є в першу чергу управлінням стратегічного характеру, за допомогою якого можна поліпшити стратегічне положення суб'єкта підприємництва і підвищити його конкурентоспроможність. Логістика виступає способом мислення, який включає всі сфери діяльності і рівні підприємства, а також напрямком дій, який підтримує незалежні підрозділи. Коли на підприємстві відкривається відділ, в якому здійснюється діяльність, пов'язана з логістикою, то цей відділ повинен займатися координацією дій, пов'язаних з логістикою.

Суб'єкт підприємництва може організувати свою роботу, яка пов'язана з логістикою, в такий спосіб:

- створити свій власний відділ, який організовує дії, пов'язані з логістикою;

- купити окремі логістичні послуги у сторонньої організації, що надає логістичні послуги (транспорткування, зберігання і вантажопереробка і ін.);

- купити логістичні послуги, застосовуючи довгострокові контракти. В цьому разі формуються стратегічні альянси, сторони, пов'язані з доставкою (відправник і одержувач товару) домовляються про використання загальної фірми, яка надає логістичні послуги, тобто про використання третьої сторони.

Фірма, що надає логістичні послуги, відповідає за організацію, координацію і інтеграцію всієї мережі. Під час організації виробничого процесу можна використовувати два принципи побудови логістичного ланцюга, які визначають всю систему руху товарно-матеріальних цінностей. Це «штовхаюча» виробнича система (виробництво на склад) і «тягнуча» (виробництво відповідно до отриманих замовлень; проектування відповідно до отриманих замовлень) [6].

Запланований рівень інформаційно-технологічних вирішень залежить від рівня зазначених процесів, але в той же час залежить від конкурентів. Зростання застосування інтернету, завдяки розширенню бізнес-діяльності, як правило визначено змінами в умовах конкуренції, які характеризуються глобальним економічним зростанням, зміщенням акцентів у бік постіндустріального інформаційного суспільства і розвитку нових цифрових технологій [3]. Зокрема, стратегічне планування, дослідження і розробки, які передують організації продажів, знаходяться під дуже сильним впливом навколишнього середовища. Для демонстрації цього впливу часто використовуються запропонована М. Портером так звана модель п'яти сил, яка характеризує різні методи впливу, які діють на ринках. Цими п'ятьма силами є: споживач (клієнт); постачальники; конкуренти; продукти-замінники; перепони виходу на ринок [7].

Аналіз підприємницької діяльності дозволив виявити чотири послідовні етапи розвитку логістичних систем [1–5]. На першому етапі суб'єкти підприємництва працюють на основі виконання змінно-добових планових завдань, при цьому форма управління логістикою найменш досконала. Логістична система звичайно впливає на зберігання готової продукції і транспорткування. Система діє на усунення збоїв планових завдань. Робота системи оцінюється величиною частки витрат на транспорткування і розподіл продукції в загальній сумі виручки від продажу.

Для логістичних систем другого етапу розвитку, характерне управління матеріальним потоком від виробництва до кінцевого споживача. Контроль системи поширюється на обробку

замовлень, зберігання продукції, планування, управління запасами, обслуговування клієнта. При цьому інформаційна система, яка забезпечує ці процеси не має складної архітектури. Витрати на логістичні операції повинні реалізовуватися в рамках кошторисів.

Системи логістики третього етапу розвитку координують логістичні операції від закупівлі сировини до обслуговування кінцевого споживача. Єдина область і не контрольована менеджером з логістики – це повсякденне управління суб'єктом підприємництва. Діяльність менеджера з логістики зазвичай здійснюється на основі річного плану. Робота системи оцінюється в порівнянні зі стандартами якості обслуговування. При цьому суб'єкти підприємництва прагнуть підвищити продуктивність системи, а не скоротити витрати, як це характерно для систем другого рівня. Управління ґрунтується не на реагуванні системи на відхилення, а на попередженні таких впливів [7].

Число суб'єктів підприємництва, що використовують логістичні системи четвертого етапу розвитку, поки ще невелика. Область дій логістичних функцій тут в основному аналогічна тій, що характерна для систем логістики третьої стадії розвитку, але з одним важливим винятком. Такі суб'єкти підприємництва інтегрують процеси планування і контролю операцій логістики з операціями маркетингу, збуту, виробництва і фінансів. Інтеграція сприяє ув'язці часто суперечливих цілей різних підрозділів суб'єкта підприємництва. Управління системою реалізується на основі довгострокового (більше одного року) планування. Робота системи оцінюється з урахуванням вимог міжнародних стандартів. Здійснюють компанії свою діяльність, як правило, на глобальному рівні, а не тільки на національному або регіональному. Вони виробляють продукцію для світового ринку і управляють частиною світових систем виробництва і розподілу, передбачаючи оптимізацію витрат і задоволення вимог замовників [4].

Управління функціями глобального розподілу, а також потоком інформації і матеріалів пред'являє нові, підвищені вимоги до менеджерів логістики та їх професійного рівня. Наприклад, стратегія організації матеріально-технічного постачання і зберігання продукції на складах вимагає знання законодавчих основ, податкових систем, особливостей урядового регулювання. Стратегія управління запасами пов'язана з певними вимогами до упаковки і маркування, причому повинні враховуватися мовні відмінності. Ефективність обслуговування замовника визначається ефективністю підготовки та обробки складної документації, а також результатами дій щодо усунення митних бар'єрів. Крім того, менеджер з питань логістики повинен володіти хорошими навичками в сфері інформаційних технологій, вміти застосовувати в своїй діяльності телекомунікаційні можливості нового часу. Посилюється потреба в залученні інших фірм до

участі в логістичних процесах, поширюється застосування аутсорсингу [6].

Тим не менш, нині на передових підприємствах традиційні функціональні області логістики: управління закупівлею і запасами, транспортування, виробниче планування, складування, збут, інтегрувалися на базі загальної програмно-інформаційної платформи і формують основу корпоративної інформаційної системи.

Таким чином, впровадження сучасних методів логістичного менеджменту в практику підприємницької діяльності дозволить підприємствам істотно скоротити товарні запаси, прискорити оборотність оборотних коштів, знизити собівартість продукції і логістичні витрати, забезпечити задоволення споживачів в якості продукції і супутньому сервісі.

Методами логістики є способи, що дозволяють впливати на об'єкт управління так, щоб логістичні завдання підприємства були вирішені результативно і з досягненням максимального ефекту. До основних груп методів логістики відносяться [3]:

- метод системного аналізу;
- метод кібернетики;
- економіко-математичне моделювання;
- метод дослідження операцій;
- прогностичний метод.

Кожен з цих методів дозволяє прогнозувати параметри матеріальних потоків, формувати гнучкі системи управління рухом товарів і інших цінностей, оптимізувати запаси товарів і продуктів на складах і вирішувати інші завдання.

1. Метод системного аналізу має основою загальну теорію систем, на підставі якої кожний логістичний ланцюжок і потоки, що рухаються по ньому, становлять єдину систему, що підлягає аналітичному дослідженню. Саме формування логістичної системи дозволяє виявити шляхи до її вдосконалення у всіх напрямках матеріальних, інформаційних, фінансових, енергетичних та інших потоків.

2. Кібернетичний метод забезпечує інформаційний підхід до управління логістикою і її операціями, які розглядаються в якості кібернетичної системи, що складається з безлічі взаємозалежних об'єктів.

3. Метод економіко-математичного моделювання заснований на створенні логічних моделей реальних процесів логістики. До цієї групи методів відноситься ABC аналіз. При використанні цього ABC методу всі об'єкти поділяються на три групи: А – 20% цінних об'єктів, що дають 80% всіх результатів; В – 30% об'єктів, що забезпечують 15% результатів; С – 50% об'єктів, які дають лише 5% результатів. У результаті з'являється можливість зосередити всі зусилля суб'єкта підприємництва на невеликій групі важливих об'єктів, що впливають на кінцевий результат, створити відповідну логістику постачання, управління запасами, продаж в торгівлі.

4. У методі дослідження операцій використовується кількісний підхід до процесу при-

йняття управлінських рішень. При цьому в найкращому рішенні повинен міститися такий набір факторів, при якому показник ефективності операції стає оптимальним за величиною. Цим методом досліджують ресурси суб'єкта підприємництва, оптимізують величину запасів, вдосконалюють схеми доставки продукції. Використання дослідження операцій допомагає розподілити роботу між одиницями обладнання, між підрозділами виробництва так, що прибуток досягне максимальних величин.

5. Метод прогностики в логістиці вважається одним з ключових, з його допомогою прогнозуються умови динаміки розвитку різних систем, при цьому до прийняття рішень застосовуються науково обґрунтовані підходи. В межах прогностичного методу можна, використовуючи різні підходи, використовувати наступні шляхи: аналіз і прогнозування рядів даних, при якому між рядами даних виявляються залежності, що визначають подальші тенденції розвитку; експертні оцінки, які є суб'єктивними; метод дослідження причинно-наслідкових зв'язків.

Широке застосування в логістиці має кожний з розглянутих методів. Коли служба логістики підприємства добре володіє всіма перерахованими методами і вміє раціонально використовувати їх на практиці, це призводить до підвищення ефективності організації підприємницької діяльності і до досягнення оптимальних результатів, а підприємство отримує максимальний результат.

Прийняття рішень з управління потоками в значній мірі ґрунтується на інтуїції кваліфікованих постачальників, спеціалістів зі збуту, виробничого персоналу, транспортників. Розвиваючи методичний апарат, сучасна логістика, поряд з розробкою і використанням формалізованих методів прийняття рішень, шукає можливості широкого застосування досвіду названої категорії професіоналів. З цією метою розробляються так звані системи експертної комп'ютерної підтримки, що дозволяють персоналу, який не має глибокої підготовки в логістиці, приймати швидкі і досить ефективні рішення [5].

До систем експертної комп'ютерної підтримки логістичних методів відносяться:

MRP (Material requirements planning);

MRP II (Manufacturing Resource Planning);

ERP (Enterprise Resource Planning);

DRP (Distribution Resource Planning).

Розглянемо кожну з них більш детально.

MRP (планування потреби в матеріалах).

Ідея системи «планування потреб у матеріалах» – спочатку визначається, скільки і в які терміни необхідно виробити готової продукції. Потім визначається час і необхідну кількість матеріальних ресурсів для виконання виробничого плану. Основна мета системи – забезпечення потоку планових обсягів матеріальних ресурсів і запасів продукції на горизонті планування.

Необхідні умови реалізації системи «планування потреб/ресурсів»: використання ефективних математичних методів прогнозування, планування, організації виробничих процесів; наявність засобів обчислювальної техніки, що дозволяє автоматизувати рішення оптимізаційних завдань, планування і управління виробництвом, оперативне управління технологічними процесами.

Під час вибору методу організації управління матеріальними потоками необхідно з'ясувати, з яким видом попиту має справу підприємство: залежним або незалежним. Якщо загальний попит формується великою кількістю окремих покупців, кожен з яких незалежно від інших потребує якийсь товар, то має місце незалежний попит. Якщо ж, наприклад, виробник використовує ряд компонентів для виготовлення продукту, то попит на кожен з цих компонентів пов'язаний один з одним і залежить від виробничого плану виготовлення кінцевого продукту. У цьому випадку має місце залежний попит. При залежному попиті стає можливим планування потреби в матеріалах (material requirements planning) або MRP. Суть цього підходу полягає в розрахунку потреб у всіх видах матеріалів, сировини, комплектуючих, деталей, необхідних для виробництва кожного продукту з основного графіка в необхідному обсязі, і подачі відповідних замовлень на поставку.

До переваг MRP відносяться: MRP оперує даними не про минуле споживання, а про майбутні потреби; зниження обсягів запасів, тобто економія фінансів, площ, персоналу і т.д.; підвищення швидкості оборотності запасів; відсутність затримок, викликаних нестачею матеріалів; зменшення кількості термінових замовлень; можливість використання даних MRP для планування інших логістичних видів діяльності як у суб'єкта підприємства, так і в ланцюзі постачань.

До проблем MRP слід віднести: потрібний великий обсяг докладної і точної інформації і необхідних обчислень; низька гнучкість не дозволяє оперативно реагувати на зовнішні зміни; наявність дуже складних систем управління великої розмірності і завантаженості, що може спричинити значне число збоїв в системі; розмір замовлень, запропонований MRP, може бути неефективний; MRP може не враховувати обмежень по потужності і іншим параметрам; дороге і довгострокове впровадження.

Одним з масштабних розширень MRP є планування виробничих ресурсів (manufacturing resource planning) або MRPII, що передбачає планування всіх інших виробничих ресурсів: співробітників, обладнання, споруд, фінансів, транспорту і т.д. Таким чином, MRP II – це планування по MRP плюс функції управління складами, постачанням, продажами і виробництвом. Оскільки на промисловому підприємстві більшість коштів так чи інакше пов'язано з виробництвом або запасами, використання перерахованих вище функцій робить можливим включення в єдину систему також функцій обліку та управління фінансами.

Однією з особливостей системи (в порівнянні з MRP) є те, що враховано затримка або відсутність необхідних матеріалів на складі. Якщо всі вихідні дані і процедури планування виконані коректно і всі відхилення в виконанні плану враховуються своєчасно, то всі поставки деталей і матеріалів повинні бути реалізовані точно вчасно.

Ще одна функція планування системи, що відрізняє MRPII від MRP, – це функція планування виробничих потужностей, за допомогою якої проводиться аналіз потреб в необхідних матеріалах в прив'язці до виробничих ресурсів і їх можливостям, а також з урахуванням існуючого і майбутнього завантаження.

Система MRPII забезпечує синхронізацію цілей підприємства і можливостей їх досягнення. Такі функції, як маркетинг, фінанси і виробництво, виявляються узгодженими і взаємопов'язаними. Зокрема, маркетинг і виробництво повинні взаємодіяти дуже тісно (на тижневій або щоденній основі), для того щоб оперативно реагувати на зміни, що відбуваються у попиті або ситуації всередині підприємства. Так, час від часу може виникати необхідність коригування обсягів замовлень, їх скасування або уточнення дат відвантажень. Всі ці зміни відображаються в основному виробничому плані. Керівники підприємства і виробництва отримують можливість коригування планів у зв'язку зі змінами в прогнозах попиту, але в рамках обмежень, що накладаються всією системою планів, які забезпечують механізм управління, який координує діяльність служб маркетингу, фінансів, виробництва, а також інших підрозділів компанії. Таким чином, система забезпечує ефективне планування всіх ресурсів виробничого підприємства.

Є низка обмежень, що мають місце в практиці і знижують ефективність використання системи MRPII. По-перше, всі специфікації виробів повинні бути абсолютно точні. Якщо в специфікації невірно вказана застосовність, то це може призвести або до надлишків, або до дефіциту. По-друге, якщо помилково вказано час виробництва (або закупівлі), то відповідні дії будуть розпочаті занадто рано або занадто пізно. По-третє, якщо терміни поставок не дотримується або деякі з доставлених виробів виявляються бракованими і це не реєструється вчасно, то це неминуче призведе до відсутності необхідних деталей в потрібний час і т.д.

Система MRP II рідко працює ідеально, оскільки забезпечити настільки жорсткий контроль вихідних даних не завжди можливо (час від часу трапляються помилки в специфікаціях і технології, оцінках наявних запасів і т.п.). Крім того, не всі операції ведуться так, як заплановано (брак, невідповідність якості, зриви термінів і т.п.).

ERP-система – це фінансово-орієнтована інформаційна логістична система, що служить для визначення і планування ресурсів всього

підприємства, що необхідні для отримання, виготовлення, відвантаження та обліку замовлень споживачів. ERP-система відрізняється від типової MRP II-системи технічними вимогами, такими як графічний інтерфейс користувача, реляційна база даних, використання при розробці мов четвертого покоління і інструментарію автоматизованої розробки програмного забезпечення, архітектура клієнт / сервер, а також переносимість на базі відкритих систем.

Метод для ефективного планування та управління всіма ресурсами, що необхідні для прийняття, виконання, відвантаження та обліку замовлень клієнтів в виробничих, логістичних та сервісних організаціях.

Для ефективного ведення бізнесу працівники змушені відслідковувати і обробляти величезні обсяги інформації. Чим більше зростає бізнес, тим більше клієнтів, партнерів, тим гостріше стає питання про необхідність застосування ефективних інструментів ведення підприємницької діяльності.

Більшість сучасних ERP систем побудовані за модульним принципом, що дає замовнику можливість вибору і впровадження лише тих модулів, які йому дійсно необхідні. Модулі різних ERP систем можуть відрізнятися як за назвами, так і за змістом. Проте, є певний набір функцій, який може вважатися типовим для програмних продуктів класу ERP. Такими типовими функціями є:

- ведення конструкторських і технологічних специфікацій, такі специфікації визначають склад кінцевого виробу, а також матеріальні ресурси і операції, необхідні для його виготовлення;

- управління попитом і формування планів продажів і виробництва. Ці функції призначені для прогнозу попиту і планування випуску продукції;

- планування потреб в матеріалах. дозволяють визначити обсяги різних видів матеріальних ресурсів (сировини, матеріалів, комплектуючих), необхідних для виконання виробничого плану, а також терміни поставок, розміри партій і т.д. ;

- управління запасами і закупівельною діяльністю;

- планування виробничих потужностей. Ця функція дозволяє контролювати наявність доступних потужностей і планувати їх завантаження. Включає укрупнення планування потужностей (для оцінки реалістичності виробничих планів) і більш детальне планування, аж до окремих робочих центрів;

- фінансові функції. У цю групу входять функції фінансового обліку, управлінського обліку, а також оперативного управління фінансами;

- функції управління проектами. Забезпечують планування завдань проекту і ресурсів, необхідних для їх реалізації.

ERP автоматизує бізнес-процеси підприємства – такі як виконання замовлення клієнта, наприклад: прийом замовлення, планування його виконання, виробництво, відвантаження,

фактуровка, оплата тощо. З ERP системою завжди є необхідна інформація (історія замовлень, історія платежів, наявність товару на складі, очікуваний прихід з виробництва тощо). На підприємстві всі користувачі бачать такий же комп'ютерний екран і мають доступ до єдиної бази даних, в якій міститься інформація про це нове замовлення. Після того як один із підрозділів закінчить обробку замовлення клієнта (оцінка вартості або часу виготовлення, наприклад), він автоматично передається в інший підрозділ, наприклад відділ планування, або виробництва. Для того, щоб визначити, де замовлення знаходиться в даний момент, необхідно тільки увійти в ERP-систему і набрати номер замовлення. при налагоджених процедурах роботи замовлення клієнта проходить по підприємству дуже швидко, клієнти отримують замовлення швидше (або просто в термін).

Головне завдання ERP-системи – домогтися оптимізації (за часом і ресурсами) всіх перерахованих процесів. Досить часто вся притаманна системі ERP сукупність завдань реалізується не однією інтегрованою системою, а деяким комплектом програмного забезпечення. В основі такого комплекту, як правило, міститься базовий ERP-пакет, до якого через відповідні інтерфейси підключені спеціалізовані продукти третіх фірм (що відповідають за електронну комерцію, за OLAP, за автоматизацію продажів і ін.).

Функціонування DRP-систем базується на споживчому попиті, який не може контролюватися фірмою, тому невизначена зовнішнє середовище накладає додаткові вимоги і обмеження в політиці управління запасами готової продукції в розподільних мережах на відміну від систем MRP, де виробничий розклад контролюється фірмою-виробником готової продукції і тому умови більш чітко визначені. DRP-системи планують і регулюють рівні запасів на базах і складах підприємства, ту власній товаропровідній мережі збуту або у оптових торгових посередників.

Досліджено основні методи логістики, а саме: метод системного аналізу; метод кібернетики; економіко-математичне моделювання; метод дослідження операцій; прогностичний метод. Визначено, що застосування кожного з них залежить від компетентності спеціалістів, які їх застосовують. Запропоновано використання експертної комп'ютерної підтримки логістичних процесів для підвищення ефективності прийняття управлінських рішень.

Висновки з проведеного дослідження. Таким чином, результативність логістичної системи визначається доступністю запасів, продуктивністю і якістю діяльності, а величина загальних витрат на логістику знаходиться в безпосередньому зв'язку з бажаним рівнем результативності. Умовою для створення ефективної системи логістики є застосування сучасних методів у підприємницькій діяльності, вміння підтримувати рівновагу між рівнем логістичного сервісу і величиною загальних витрат.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Забуранна Л.В. Логістичне управління підприємством: сутність та передумови розвитку // Сталий розвиток економіки. 2010. № 7. С. 120–123.
2. Денисенко А.М. Логістичне управління як інструмент підвищення ефективності діяльності підприємств. Донецьк : ДонНУЕТ, 2011. С. 88–93.
3. Міщук І.П. Оцінювання ефективності системи логістики підприємства торгівлі // Механізм регулювання економіки. 2012. № 4. С. 102–110.
4. Бауэрсокс Д.Дж., Клосс Д.Дж. Логистика: интегрированная цепь поставок; пер. с англ. 2-е изд. Москва : ЗАО «Олимп-Бизнес». 2008. 640 с.
5. Матвієнко-Біляєва Г.Л. Основні напрями розвитку логістики підприємства та її основні концепції / Г.Л. Матвієнко-Біляєва, Н.С. Ляліна, Ю.М. Котельникова // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Міжнародні економічні відносини та світове господарство». Випуск 24, частина 2, 2019 р. 119. 125 с.
6. Матвієнко-Біляєва Г.Л. Трансфер інноваційних технологій як запорука розвитку підприємницької діяльності // Підприємництво, торгівля, біржі в процесі соціально-економічного розвитку: монографія / Під загальною редакцією д-ра екон. наук, професора І. В. Гонтаревої. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. 174 с.
7. Окландер М.А. Логістична система підприємства : монографія. Одеса : Астропринт, 2004. 312 с.

REFERENCES:

1. Zaburanna L.V. (2010) Loghistrychne upravlinnja pidpryemstvom: sutnistj ta peredumovy rozvytku [Logistic management of the enterprise: the essence and prerequisites for development]. *Sustainable development of economy*, no. 7, pp. 120–123.
2. Denysenko A.M. (2011) *Lohisthne upravlinnia yak instrument pidvyshchennia efektyvnosti diialnosti pidpryemstv* [Logistics management as a tool for improving the efficiency of enterprises]. Donetsk: DonNUET. (in Ukrainian)
3. Mishchuk I.P. (2012) Otsiniuvannia efektyvnosti systemy lohistyky pidpryemstva torhivli [Trade enterprise logistic system efficiency evaluation]. *Mechanism of Economic Regulation*, no. 4, pp. 102–110.
4. Bowersox D.D., Kloss D.D. (2008) *Logistika: integrirovannaya tsep' postavok* [Supply Chain Logistics Management]. Moscow: Olymp-Byznes. (in Russian)
5. Matviienko-Biliaieva H.L., Lialina N.S., Kotelnikova Iu.M. (2019) Osnovni nvpriamy rozvytku lohistyky pidpryemstva ta yii osnovni kontseptsii [Main areas of development of logistics of enterprises and its main concepts]. *Uzhorod National University Herald. International Economic Relations And World Economy*, no. 24, part 2, pp. 119–125.
6. Matviienko-Biliaieva H.L. (2018) Transfer innovatsiinykh tehnolohii yak zaporuka rozvytku pidpryemnytskoi diialnosti [Transfer of innovative technologies as a guarantee of business development]. *Pidpryemnytstvo, torhivlia, birzhi v protsesi sotsialno-ekonomichnoho rozvytku* [Entrepreneurship, trade, exchanges in the process of socio-economic development]. Kharkiv: KhNEU im. S. Kuznets, p. 37–44.
7. Oklander M.A. (2004) *Lohistrychna systema pidpryemstva* [Logistic system of the enterprise]. Odesa: Astroprynt. (in Ukrainian)